

Livsformer i nutidige urbaniserede samfund

Den danske etnolog Lone Rahbek Christensen har undersøgt kvindelivsformer i det nutidige danske urbaniserede samfund med udgangspunkt i struktur-marxistisk teori.¹ — Denne introducerende gengivelse er en oversættelse af den fagterminologi, som forfatteren har været med til at udvikle i en studiegruppe om livsformer.

Hun har bygget videre på det livsformbegreb for mænd og deres familier, som den ligeledes danske etnolog Thomas Højrup er nået frem til i *Det glemte folk, livsformer og centraldirigering* (1983), og hvor han opstiller 3 grundlæggende livsformer. I dette livsformbegreb anvender han desuden en mål-middel relation for familiemedlemmernes brug af hinanden:

- den selvstændige, midre erhvervsdrivende, der har et familiebrug eller en mindre fabrik. Her er dagsværket midlet, der også er sit eget mål.
- lønarbejderen, for hvem arbejdet er midlet til målet, nemlig fritiden.
- den karrierebundne, fx. ansatte i en større virksomhed, hvor den pågældende sælger sin kunnen som et produkt, og hvor dette dagsværk er målet, mens fritiden er midlet.

Forfatteren har genbrugt ordet *husmor* — det er næsten gået ud af brug på dansk i modsætning til i Finland — og hun anvender begrebet *praksis* for den struktur, hun fortolker i, og hvor begrebet *former* er anvendt i begyndelsen af denne anmeldelse.

Disse livsformer findes sammen med 2 grundtyper af familiepraksis, der er:

- en *husmorpraksis* udspecificeret — forfatterens ordvalg — fra lønarbejderlivsformen og
- en *baglandspraksis*, udspecificeret fra karrierelivsformen

og med andre mål-middel relationer end hos partneren.

Der er tale om rendyrkede teoretiske modeller, så de udvalgte, eksemplificerende familier skal udvise en jævn variation mellem disse teoretiske modeller.

Baggrundsmaterialet er forfatterens eget optegnelsesmateriale fra — så vidt jeg kan se af spredte

1. Lone Rahbek Christensen, *Hver vore veje. Livsformer, familietyper og kvindeliv*. Odense 1987. 173 s. Ill.

stedsangivelser — hele Danmark. Der er således ikke tale om en lokalundersøgelse, men om et udvalg af husstande, der udelukkende er udvalgt efter at skulle være illustrative for undersøgelsens livsformtypologi.

I undersøgelsens idé ligger, at de aktuelle faktorer — erhvervskultur og familiens husstandsstruktur — bag husstandens nuværende situation har en dominerende indflydelse. For at få dem tydeligt frem har en række andre faktorer fået en mindre vægt i analysen; jeg tænker på traditionen, fx. påvirkning fra forældre eller måske omvendt reaktion mod forældre, så der vælges en kontrast til forældrene, men hvor valget ikke kan forstås uden kendskab til traditionen.

På samme måde er den lokalt prægede indlæring minimeret, selv om lokalt prægede faktorer udvises mere og mere i dagens urbaniserede samfund.

Variationerne i denne livsformtypologi er mange, og der forestår at tage yderligere variationer op; forfatteren nævner flere pågående projekter under studiegruppen.

I denne årbog turde det være oplagt at tage op, om livsformtypologien vil være den samme i Finland, dels i de finlandssvenske områder og dels i det øvrige Finland. I vid udstrækning tror jeg, at svaret er bekræftende, men ikke helt, selv i dagens urbaniserede samfund.

Bogen er simpelthen utroligt spændende i kraft af, at den med sine livsformer forklarer mange kulturelle forståelseskonflikter omkring begrebet arbejde samt helt konkret, hvorfor nogle ægteskaber holder — og andre ikke.

Men der kræves også en stærk motivation under læsningen, fordi forfatterens *husmorpraksis*'er kun successivt forklares i forbindelse med, at de bygges op; der er ikke nogen opsummering af dem og af livsformerne på et sted, så det er nødvendigt at arbejde hårdt for at få et overblik over indholdet i livsformer og *husmorpraksis*'er. Derfor har jeg givet en oversigt i denne anmeldelse.

Jeg vil anbefale denne bog og også *Det glemte folk* af Thomas Højrup som noget at det interessante i dansk etnologi lige nu. Læserne skal ikke lade sig afskrække yderligere af forfatterens og Thomas Højrup's egne tilføjelser til de faglige begreber: Mulighedsbetingelser, begrebslogiske, udspecificering m.v.

Ole Rud Nielsen